

RECENZJA

JACEK LISOWSKI

**Tomasz Michalski, Adam Śliwiński,
Renata Pajewska-Kwaśny, Ilona Tomaszewska**
Ryzyko katastroficzne

Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2016, 212 stron

Kilka miesięcy temu, nakładem PWE ukazała się interesująca pozycja książkowa dotycząca ryzyka i ubezpieczeń katastroficznych. Autorami tego opracowania są pracownicy naukowcy Zakładu Ryzyka i Ubezpieczeń Instytutu Bankowości i Ubezpieczeń Gospodarczych Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie.

Publikacja ta wydaje się znakomitą odpowiedzią na potrzeby szerzenia świadomości ubezpieczeniowej oraz prowadzenia merytorycznej analizy licznie pojawiających się dylematów, problemów i postulatów dotyczących wprowadzenia powszechnych ubezpieczeń katastroficznych. Związane jest to przede wszystkim z często występującymi w ostatnich latach w Polsce zjawiskami powodziowymi, które powodują duże straty finansowe.

Zespół Autorów podszedł do tego zagadnienia kompleksowo. W opracowaniu można wyróżnić kilka zasadniczych części.

Czytelnik zostaje wprowadzony w poruszaną tematykę według zasady „od ogółu do szczegółu”. W rozdziale pierwszym skoncentrowano uwagę na zagadnieniach dotyczących pojęcia ryzyka i na tym tle wyodrębniono specyfikę ryzyka katastroficznego i przeprowadzono jego podstawową klasyfikację. Została także przedstawiona statystyka zjawisk katastroficznych z podkreśleniem wartości i zakresu strat powodowanych przez te zdarzenia. Oprócz rozważań teoretycznych uwzględniono zestawienia rodzajowe i ilościowe w skali światowej na przestrzeni ostatnich kilku dziesięcioleci.

W rozdziale drugim, mając na uwadze potrzeby wprowadzenia rozwiązań systemowych w Polsce, autorzy dokonali przeglądu funkcjonujących systemów w zakresie ubezpieczeń katastroficznych w wybranych krajach europejskich OECD. Dobór krajów nie był przypadkowy. Przedstawiono rozwiązania, począwszy od krajów o wysoko rozwiniętej kulturze ubezpieczeniowej i o dużej intensywności ryzyk katastroficznych (Francja, Austria, Szwajcaria), poprzez gospodarki rozwinięte i o umiarkowanym stopniu występowania tego ryzyka (Niemcy, Włochy, Wielka Brytania),

po doświadczenia krajów takich jak Rumunia i Bułgaria. Dzięki takiemu podejściu nakreślono szerokie spektrum do analizy porównawczej oraz wypracowano bazę informacyjną i metodologiczną – jako fundament dla budowy rozwiązań systemowych w Polsce.

W kolejnym rozdziale skupiono się na sytuacji w Polsce – zarówno pod względem analizy występowania ryzyk katastroficznych, potencjalnego pola ubezpieczeniowego, badania świadomości ubezpieczeniowej, jak i roli państwa w budowaniu rozwiązań systemowych w tym zakresie. Rozdział ten ma charakter empiryczny i stanowi wkład własny Autorów w rozwój ubezpieczeń katastroficznych w Polsce. Refleksje i konkluzje zaprezentowane w książce opierają się na wynikach ankiety przeprowadzonej przez zespół badawczy na losowej próbie respondentów. Z ankiety tej wynika generalny wniosek, iż mimo poprawy sytuacji w zakresie wykorzystania mechanizmów ubezpieczeniowych w dalszym ciągu są one wykorzystywane w niedostatecznym stopniu w celu likwidacji skutków katastrof naturalnych. Jednocześnie badania potwierdziły niechęć właścicieli domów do cedowania ryzyka na zakłady ubezpieczeń. Wyniki te potwierdzają też fakt niskiej świadomości ubezpieczeniowej i konieczność edukacji społeczeństwa polskiego. Jednocześnie w badaniach wskazano na problem związany z trudnościami w szacowaniu pola ubezpieczeniowego, mimo istnienia baz danych dla celów statystycznych i podatkowych. Gromadzone dane, mimo iż są kompleksowe, to prawdopodobnie nie odzwierciedlają w pełni stanu faktycznego panującego na rynku nieruchomości w Polsce. Autorzy, wychodząc naprzeciw sygnalizowanym problemom, wskazują możliwe rozwiązania w zakresie pogłębiania świadomości, przytaczając rozwiązania stosowane w innych krajach Europy, w tym w krajach skandynawskich.

W końcowej części pracy Autorzy opisują dylematy związane z wprowadzeniem rozwiązań systemowych w Polsce. Wskazane zostały stanowiska poszczególnych instytucji państwowych oraz obszary życia publicznego, które wymagają modyfikacji w celu upowszechnienia ubezpieczeń katastroficznych.

Recenzowana publikacja stanowi istotny wkład w rozwój nauki o ubezpieczeniach, a tym samym przyczynia się do pogłębienia zasobu wiedzy z tego obszaru. Według mnie książka ta jest ciekawa i godna polecenia ze względu na szerokie potraktowanie tematu oraz kompleksowe podejście analityczne. Polecam ją zarówno studentom kierunków ekonomicznych, praktykom gospodarczym, jak i osobom odpowiadającym za politykę państwa w zakresie ryzyka katastroficznego.

DR HAB. JACEK LISOWSKI – profesor UEP, Katedra Ubezpieczeń, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu.